

тобто застосовується позитивний підхід (вивчається те, як люди використовують наявну фінансову інформацію).

УДК 657

Ковова І.С.,

к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
Державний університет інфраструктури та технологій

Зелена Л.І.,

студентка 6 курсу, спец. 071 "Облік і оподаткування",
Державний університет інфраструктури та технологій

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ КАТЕГОРІЇ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ І КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Значна питома вага в складі джерел коштів підприємства належить позиковим коштам, у тому числі й кредиторській заборгованості.

Кредиторська заборгованість — це заборгованість підприємства іншим юридичним і фізичним особам, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях і щодо якої в підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк. У цілях бухгалтерського обліку сутність категорії кредиторська заборгованість розкривається через зміст категорії зобов'язання. Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду [6].

Кредиторська заборгованість, на думку А.Б. Борисова, визначається як грошові кошти, які тимчасово підпорядковані підприємству, фірмі, які підлягають поверненню юридичній або фізичній особі, у яких вони позичені і яким вони не виплачені [1]. З точки зору Бутинця Ф.Ф. та Горецької Л.Л., кредиторська заборгованість розглядається як форма розрахунку за товари і послуги, які купуються у ході операцій компанії, що періодично повторюються і використовуються у виробництві (в якості сировини) чи для перепродажу (інакше її називають рахунками до сплати чи торговими рахунками до сплати) [2]. У свою чергу С.Ф. Голов і В.М. Костюченко зазначають, що кредиторська заборгованість, рахунки до оплати (Accounts Payable) — це суми, які нараховуються постачальникам за купівлю у них товарів або послуг у кредит [3]. Загородній А.Г. і Партин Г.О. наголошують, що кредиторська заборгованість — це зобов'язання підприємства перед іншими юридичними і фізичними особами, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях і щодо якої в підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк [5]. У той же час, Цал-Цалко Ю.С. ідентифікує кредиторську заборгованість (зобов'язання) як тимчасове залучення активів у господарську діяльність підприємства за рахунок тимчасово безоплатного одержання майна інших суб'єктів господарювання [7]. Цієї ж думки

дотримується І.В. Орлов, зазначаючи, що класифікація зобов'язань у бухгалтерському обліку створена на основі господарських процесів, а тому зводиться до простого переліку, який регулює П(С)БО. З метою узагальнення у вітчизняній звітності зобов'язання перед кредиторами, відповідно до НПСБО1, поділяються на поточні та довгострокові. Довгострокові зобов'язання і забезпечення: поточні зобов'язання і забезпечення; відстрочені податкові зобов'язання: короткострокові кредити банків; довгострокові кредити банків: поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями; інші довгострокові зобов'язання: поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; довгострокові забезпечення: поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом; цільове фінансування: поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування; поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці: поточні забезпечення, доходи майбутніх періодів, інші поточні зобов'язання.

Враховуючи вказаний розподіл зобов'язань і дослідження теоретичних підходів до трактування категорії зобов'язань і кредиторської заборгованості слід зазначити, що кредиторська заборгованість є дещо вужчою категорією ніж зобов'язання і охоплює товарне та грошове зобов'язання перед усіма видами кредиторів, котре виникло в минулому або поточному періоді на поточну дату, і має бути погашено в поточному або довгостроковому періоді. На відміну від кредиторської заборгованості зобов'язання містять і забезпечення, тобто зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу.

Список використаних джерел

1. Борисов А.Б. Большой экономический словарь / А.Б. Борисов. – М.: Кн. мир, 1999. – 895 с.
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: [Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 “Облік і аудит”] / Ф.Ф. Бутинець, Л.Л. Горецька. – Житомир: ПП “Рута”, 2003. – 544 с.
3. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: [Навчально-практичний посібник] / під ред. С.Ф. Голова. – Дніпропетровськ, ТОВ “Баланс – Клуб”, 2001. – 832 с
4. Орлов І.В. Бухгалтерський облік і контроль зобов'язань суб'єктів господарювання: теорія і методологія: [монографія] / І.В. Орлов. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – 400 с.
5. Партин Г.О. Управлінський облік: [Навч. посіб. – 2-ге вид. випр. і доп.] / Г.О. Партин, А.Г. Загородній. – К.: Знання, 2007. – 303 с.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 “Зобов'язання”: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.
7. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: [Підручник] / Ю.С. Цал-Цалко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.